

Оксана Шкурган (Варшава)

**ОТЕЦЬ КОРНИЛО СРОЧИНСЬКИЙ, ЧСВВ:
АВТОР ПІСНІ ДО СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО
СОБЕРИТЕСЯ З ВСЕЛЕННЫЯ, ВСЯ ПЪВЦЕВ ЛИКИ**

Питанню авторства пісень, надрукованих почаївськими отцями-василіянами у Богогласнику 1790/1791 року¹, присвячено студії багатьох дослідників: Володимира Перетца, Івана Франка, Володимира Гнатюка, Василя Щурата, Михайла Возняка, Софії Щеглової, Юліана Яворського, Юрія Медведика та інших². Завдяки їхнім джерелознавчим працям на сьогодні відомі імена понад 40 піснетворців почаївської антології. Серед них із впевненістю можна назвати таких авторів, як Іван Вольський, Лукаш Длонський, Стефан Дяченко, Яков Кульчицький, Дмитро Левковський, Іван Мастиборський, Іван Муравський, Іван Пашковський, Семен П'ясецький³. Відомий дослідник українських духовних пісень Юрій Медведик на базі джерелознавчо-текстологічного дослідження широкого кола рукописних співаників, стародруків і наративних джерел у найновіших своїх розвідках опублікував відомості про знаних на сьогодні богогласникових авторів та їхній творчий доробок⁴. Репертуар Богогласника, виданого василіянами ченцями, складають не лише пісні греко-католицьких авторів, але також низка пісень, приписуваних українським православним авторам,

¹ Див. факсимільне перевидання почаївського духовнопісенника: *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja (1790/1791): Eine Sammlung geistlicher Lieder aus der Ukraine*, Bd. 1: *Богогласник: Пьсни благоговѣньныя: Facsimile der Ausgabe Počajiv 1790/1791 mit einem Vorwort von H. Rothe* [= Bausteine zur slavischen Philologie und Kulturgeschichte: Neue Folge, Reihe B: Editionen, Band 30, 1]. Köln – Weimar – Wien: Böhlau 2016.

² Ґрунтовне дослідження Богогласника, списки джерел, імена авторів духовних пісень, ініціптарій богогласникових пісень з вичерпною бібліографією див. у: *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja (1790/1791)*.

³ Там само, с. 197.

⁴ Див.: Ю. Медведик. Автори пісень почаївського «Богогласника» (джерелознавчо-текстологічне дослідження) // *Ad Fontes: з історії української музики XVII – початку XX ст.: вибрані статті, матеріали, рецензії*. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка 2015, с. 429–462; *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja*, Bd. 2, с. 241–266.

тексти польських римо-католицьких творців, зокрема єзуїтів, і тексти невідомих нам піснетворців⁵.

Досліджуючи пісенні тексти почаївської антології, Юрій Медведик зазначив, що, «незважаючи на значні успіхи в питаннях авторської атрибуції, й сьогодні проблема встановлення імен творців пісень залишається вартою уваги, хоча сподіватись на якісь істотні поглиблення у вивченні цього питання вже, мабуть, не варто»⁶. Ця проблема надалі актуальна, але вимагає цілої низки досліджень, зокрема пошуків нових джерельних матеріалів, на підставі яких можна атрибутувати авторство анонімних богогласникових пісень. У почаївському Богогласнику надруковано між іншими пісенними текстами й анонімні пісні, в примітках до яких упорядники зазначили тільки, що уклали їх василіянські ченці. Саме до таких богогласникових творів належить пісня на честь св. Василя Великого *Соберитесь з вселенныя, вся п'вцев лики*, автором якої, як відомо з праць дослідників, був незнаний нам отець-василіянин⁷.

Авторці цього тексту недавно вдалось віднайти духовнопісенний доробок одного з найактивніших василіянських місіонерів і проповідників – о. Корнила Срочинського (1731–1790)⁸. Завдяки цьому стало можливим

⁵ Інципітарій богогласникових пісень див.: *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja*, Bd. 2, с. 267–371.

⁶ Ю. Медведик. «Богогласник» – визначна пам'ятка української музичної культури XVII–XVIII століть // *Ad Fontes*, с. 39.

⁷ М. Возняк. Матеріали до історії української пісні і вірші. Тексти і замітки // *Українсько-руський архів*, т. X. Львів: Друкарня Наукового Товариства ім. Шевченка 1914, с. 457; С. Шеглова. «Богогласник»: історико-літературне изльдование. Киев: Типографія Университета Св. Владимира 1918, с. 85, 293, 331; Ю. Медведик. *Українська духовна пісня XVII–XVIII століть* / ред. Ю. Ясіновський [= Історія української музики, 15: Дослідження / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України]. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету 2006, с. 177, 248; *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja*, Bd. 2, с. 350.

⁸ Про нього див.: R. Łukań. *Autor dziejopisu monasteru Krystynopolskiego o. Korneliusz Sroczyński ZŚBW (ur. 17/XI 1731–21/III 1790): krótki życiorys*. Kraków: Księgarnia J. Czerneckiego 1939; О. Купранець. Василіянський проповідник XVIII ст. – о. Корнилій Срочинський, ЧСВВ // *Analecta OSBM, Series II, Sectio II*, т. II (VIII), вип. 1–2. Romae 1954, с. 265–266; М. Ваврик. О. Корнило Срочинський, ЧСВВ, історіограф і проповідник (1731–1790) // *Analecta OSBM, Series II, Sectio II*, т. III (IX), вип. 3–4. Romae 1960, с. 429–439; І. Назарко. Методичний підручник василіянських місій о. К. Срочинського (у 200-ліття його появи: 1772–1972) // *Analecta OSBM, Series II, Sectio II*, т. IX (XV), вип. 1–4. Romae 1974, с. 142–151; М. М. Wojnar. Basilian Scholars and Publishing Houses (XVII–XVIII) // *Analecta OSBM, Series II, Sectio II*, т. IX (XV), вип. 1–4. Romae 1974, с. 79; І. Патрило. Нарис історії Василіян від 1743 до 1839 року / Нарис історії Василіянського Чину святого Йосафата // *Analecta OSBM, Series II, Sectio I*, т. 48. Romae 1992, с. 237, 249; А. А. Zięba. *Sroczyński Grzegorz // Polski Słownik Biograficzny*, т. 41. Warszawa – Kraków 2002, с. 218–219.

встановити, що цей ревний та працьовитий чернець був творцем пісенного тексту *Соберитесь з вселенных, вся пѣвцев лики*.

Ім'я о. Корнила Срочинського як автора духовних пісень в українській музикознавчій літературі донині не зустрічалось, годі було шукати інформації про його духовнопісенну творчість також і в працях літературознавців. Хоча ще у ХХ ст. в студіях істориків Унійної Церкви – василіян о. Романа Луканя, о. Михайла Ваврика – згадується факт, що ігумен монастиря у Кристинополі о. Корнило Срочинський (кристинопільський настоятель у 1766–1776 рр.) був автором польських і українських духовних пісень, які надрукував у «книжечці про св. Онуфрія» накладом 1000 примірників у червні 1773 р. в друкарні францисканського монастиря у Львові⁹. Це була публікація з нагоди створення братства св. Онуфрія при василіянській церкві в Кристинополі, присвячена польському магнату Станіславу Щенсному Потоцькому (1752–1805), синові померлого на той час Францішка Салезія Потоцького (1700–1772) – фундатора місцевого монастиря отців-василіян. Уже зі студій о. Романа Луканя було відомо, що Срочинський опублікував у цій книжечці набоженство та літанію до св. Онуфрія, його життєпис, відпусти й привілеї для братства того ж святого, а також нові пісні до св. Онуфрія, до розп'яття Ісуса Христа, до Страждальної Матері Божої, до св. Василя Великого і до св. Миколая – «o św. Onufrym (*O, Ouczyzno Niespokoyna! Głód, powietrze, ogień, woyna*) po polsku i po rusku (ukraińsku), pieśń do Pana Jezusa Ukrzyżowanego, pieśń do Pana Jezusa (*Zaleway się łzami*), o Nayśw. Matce Bolesney, o św. Bazylium W. i o św. Mikołaiu»¹⁰.

Про Срочинського як про творця польських та українських духовних пісень, виданих у «книжечці про святого Онуфрія» 1773 р. в друкарні львівських францисканців, писали сучасні польські історики¹¹. Дослідниця Беата Лоренс у своїй монографії зазначила, що, на жаль, не зберігся жоден примірник цього видання й тому нічого не відомо про надруковані там духовні пісні Срочинського¹². З праць науковців досі неможливо було довідатись і про титульний аркуш францисканського львівського видання,

⁹ R. Łukań. *Autor dziejopisu*, с. 8–9; М. Ваврик. О. Корнило Срочинський, с. 431–432. Коротко про це видання згадує у своїх студіях також о. Мелетій Михайло Войнар (див.: М. М. Wojnar. *Basilian Scholars*, с. 79).

¹⁰ R. Łukań. *Autor dziejopisu*, с. 8–9. Пор.: М. Ваврик. О. Корнило Срочинський, с. 431–432.

¹¹ А. А. Zięba. *Sroczyński Grzegorz*, с. 218; В. Lorens. *Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2014, с. 295, 383.

¹² В. Lorens. *Bazylianie prowincji*, с. 383.

і ще о. Роман Лукань, а потім о. Михайло Ваврик писали, що цей стародрук був невідомий польському бібліографу Каролу Естрайхеру¹³.

Однак мені таки вдалося знайти «книжечку про св. Онуфрія»: у бібліотеці Провінції отців-бернардинів у Кракові зберігається її повний примірник, один із тисячі, який у польському науковому обігу відомий як *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym* (Львів 1773)¹⁴. Цей рідкісний львівський францисканський стародрук містить тексти семи духовних пісень, з них п'ять польськомовних та два українські пісенні тексти, транслітеровані латинкою та супроводжувані польськомовними примітками. Нотні тексти відсутні, але вказано мелодії, на які потрібно співати поетичні тексти трьох пісень¹⁵:

- *O! Oczywiście niespokojna! Głód, powietrze, ogień, woyna*, арк. [C₁–C₃ зв.] – «Piesn Nowa o S. Onufrym»;
- *Pomoszcznyka kto yszczeszy*, арк. [C₃ зв.–C₅] – «Piesn Druga o S. Onufrym. Na tę Notę iak *Preczystaia Diwo*»;
- *O! Jezu Umęczony*, арк. [C₅–C₆] – «Piesn do Pana Jezusa Ukrzyżowanego. Którego Obraz z przedziwnym wyrażeniem u XX. Bazylianów Krystynopolskich. Na tę notę iak *O wsepitaia Maty!*»;
- *Zaleway się łzami*, арк. [C₆–C₇] – «Piesn 2ga. O tymże P. Jezusie z pobudką do żalu!»;
- *Pękay się serce na te wieści*, арк. [C₇–C₈] – «Piesn o Nayśw: Matcę Bolesney»;
- *Soberytesia z wselennia, wsia piwcew łyki*, арк. [C₈–D₁ зв.] – «Piesn Nowa słowiańskim ięzykiem. O S. Protopatriarsze Zakonow Bazylim Wielkim»;

¹³ R. Łukań. *Autor dziejopisu*, с. 8; М. Ваврик. О. Корнило Срочинський, с. 431.

¹⁴ [К. Сроczyński]. *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym Krolewicu Perskim, Cudownym Pustelniku, doznanym w wszelkich potrzebach Patronie pomnożona y ku większemu pomnożeniu przez Nabożeństwo do Tegoż Świętego, oraz przez uwagę nad dziwnym Jego życiem tu przyłączonym, Wiernym Chrystusowym podana. A mianowicie Nowo ustanowionemu, od S. Stolicy Apostolskiej potwierdzonemu, y Wielkiemi Odpustami uprzywileowanemu, do XX. Bazylianow Krystynopolskich Prowincyi Ruskiej staraniem Tychże, za żądaniem wielu Pobożnych, wprowadzonemu Tegoż Świętego Bractwu zalecona R. P. 1773. Lwów, w Drukarni WW. OO. Franciszkanów [далі: *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym*] (Бібліотека Провінції отців-бернардинів у Кракові, XVIII P 150b). Про цей віднайдений друк Срочинського див.: О. Shkurgan. *Pieśni ihumena krystynopolskiego o. Kornela Sroczyńskiego w nowo odnalezionym druku Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym (Lwów 1773) // Muzyka 62 (2017/1) 90–126.**

¹⁵ Інціпіти текстів духовних пісень та ремарки до них подаються в оригінальному записі. Поетичні тексти пісень мають свою сучасну публікацію (див.: О. Shkurgan. *Pieśni ihumena*, с. 112–117, 119–124).

- *W Patarześ zrodzon, y tam wychowany*, арк. [D₁ зв.–D₃] – «Piesn Nowa o S. Mikołaiu Biskupie Mirreyskim Cudotwornym Patronie w Obrazie Krystynopolskim u XX. ZSBW czczonym. Nota: *Wielki podziemnych kraiw Apostole*».

Про факт публікації пісень в «книжечці про св. Онуфрія» в друкарні львівського францисканського монастиря накладом 1000 примірників на потреби кристинопільського братства того ж святого згадував сам Срочинський у рукописній хроніці «*Dziejopis monasteru krystynopolskiego Zakonu S. Bazylego Wielkiego, od R.P. 1766*» під датою 11 травня 1773 р., де також збереглася інформація, на підставі якої стверджено, що він був автором шести пісень, а сьому – «*Ruską dawnieyszą*» до св. Онуфрія (як відомо тепер, мова йде про пісню *Pomoszczyka kto uszczeszy* у виданні *Chwała Boga Cudownego w Świątym Onufrym*) – долучив до публікації своїх пісень, про що свідчить наступний запис: «*wszystkie przeze mnie, procz Ruskiey o S. Onufrym, złożone*»¹⁶. Зафіксований у виданні Срочинського анонімний текст *Pomoszczyka kto uszczeszy* підтверджує, що на початку 70-х років XVIII ст. ця пісня до св. Онуфрія була відома в кристинопольському василіянському середовищі. Найдавніший знаний на сьогодні друкований запис її поетичного тексту зберігся власне в публікації *Chwała Boga Cudownego w Świątym Onufrym*¹⁷. Поетичні тексти цей василіянський автор уклав польською мовою і церковнослов'янською української редакції. Завдяки віднайденому у краківській монастирській бібліотеці примірникові видання *Chwała Boga Cudownego w Świątym Onufrym*, до наукового обігу введено духовнопісенну творчість цього василіянського місіонера та проповідника.

В примітках перед поетичними текстами пісень на честь святих, зокрема до св. Онуфрія *O, Ojczyzno niespokojna! Głód, powietrze, ogień, wojna*, до св. Василя Великого *Soberytesia z wselennia, wsia piwcew tyki* та до чудотворної ікони св. Миколая у Кристинополі *W Patarześ zrodzon i tam wychowany* зазначено, що їхні пісенні тексти були створені недавно, про що свідчить вказівка «Piesn Nowa». Отже, кристинопольський ігумен

¹⁶ ЛНБ, відділ рукописів, МВ (ф. 3), 802: «*Dziejopis monasteru krystynopolskiego Zakonu S. Bazylego Wielkiego, od R.P. 1766*», арк. 86 (пор.: О. Shkurgan. *Pieśni ihumena*, с. 98). На шість пісень авторства Срочинського, надрукованих в «книжечці про св. Онуфрія», раніше звернула увагу Беата Лоренс (див.: В. Lorens. *Bazylianie prowincji*, с. 383).

¹⁷ Пісня ця пізніше потрапила до друкованого почаївського Богогласника. З найновіших досліджень Ю. Медведика відомо, що в рукописних співаниках найдавніший запис цієї пісні до св. Онуфрія фіксує лемківський пісенник 1779–1789 років (див.: *Bogoglasnik: Pěsni blagogověnyja*, Bd. 2, с. 336–337).

уклав ці тексти незадовго перед появою друком *Chwały Boga Cudownego w Świętym Onufrym*. Решта пісенних текстів (два присвячені чудотворному розп'яттю Ісуса Христа у Крестинополі – *O, Jezu umęczony* та *Zalewaj się łzami*, а також пісня до Страждальної Матері Божої *Pękaj się serce na te wieści*), мабуть, були створені раніше¹⁸.

Серед опублікованих у цьому стародруці текстів Срочинського особливу увагу привертає вже згадувана пісня до св. Василя Великого *Soberytesia z wsełennyia, wsia piwcew łyki* (див. додаток 1), яка через 20 років була анонімно надрукована (з незначними мовними відмінностями) в третьому розділі (до святих) у почаївському Богогласнику (див. додаток 2). Цей висновок зроблено на підставі порівняння текстів. Редактори почаївської антології зазначили, що пісню *Соберитесь з вселення, вся півцев лики* уклав отець-василіянин, і вказали співати її на мелодію пісні до чудотворної богородичної ікони в Почаєві *Многими усты гласи іспусти*, надрукованої також у Богогласнику. В почаївському співанику музично-поетичний текст цієї іконославильної пісні споряджений приміткою «року 1773 ватиканскими діадимами народно увѣнчаннѣй» і вказівкою, що уклав його монах-василіянин¹⁹. У сучасній музикознавчій літературі подається, що пісню *Многими усты гласи іспусти* створив невідомий василіяньський чернець у 1773 році²⁰ – коли було короновано чудотворну богородичну ікону у Почаєві. Урочистості коронації почаївської ікони Божої Матері греко-католицький митрополит Сильвестр Лубинецький-Рудницький призначив на 19 (8) вересня 1773 р. на свято Різдва Пресвятої Богородиці, а починаючи від 15 (4) вересня василіяньські місіонери з монастирів у Крестинополі, Крем'янци та Погинках підготовлювали вірних до урочистості. Щоденно вони проводили у Почаєві місії, навчали катехизму, виголошували проповіді, відправляли богослужіння, а після вечірні при супроводі капели співали літанію до Пресвятої Богородиці та духовні пісні²¹. Поки що невідомо, які саме пісні виконувалися у часі проведення коронації почаївської ікони Божої Матері. Не виключено, що тоді могли співати власне іконославильну пісню *Многими усты гласи іспусти*, яка пізніше увійшла до Богогласника, а також пісні, які тепер відомі з першого українського друкованого

¹⁸ Докладніше про духовні пісні Срочинського див.: О. Shkurgan. *Pieśni ihumena*, с. 101–107.

¹⁹ Див.: *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja*, Bd.1, с. 265–269.

²⁰ Там само, Bd. 2, с. 318.

²¹ В. Lorens. *Bazylianie prowincji*, с. 281–282.

духовнопісенника з нотними текстами – *Співаника 1773 р.*, в якому половину творів складають пісні до почаївської чудотворної ікони²².

Повертаючись до надрукованої у львівському францисканському виданні пісні на честь св. Василя Великого *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym*, звернемо увагу на те, що Срочинський не подав у ньому, на який «тон» треба виконувати цю пісню. Тому нині неможливо ані підтвердити, ані заперечити, що в червні 1773 р. у Кристинополі її співали на мелодію пісні на честь чудотворної богородичної ікони у Почаєві *Многими усты гласи іспусти*, надрукованої у Богогласнику. Можна тільки припустити, що пісня до св. Василя Великого *Соберитесь з вселення, вся твцев лики* була створена Срочинським раніше, ніж пісня анонімного василіянського автора *Многими усты гласи іспусти*, оскільки вже 11 травня 1773 р., як задокументовано в джерелах, її пісенний текст разом з іншими своїми піснями кристинопільський ігумен передав до друку львівським отцям-францисканцям.

Урочистості з нагоди створення братства св. Онуфрія при василіянській церкві в Кристинополі (до цієї події, як уже згадувалося, було урочено видання *Chwały Boga Cudownego w Świętym Onufrym*) відбулися 22–23 (11–12) червня 1773 р. На них були присутні духовні особи та вірні різних станів і обох статей Унійної та Римо-Католицької Церков. Під час урочистостей капела виконувала релігійну музику, а ченці співали духовні пісні Срочинського²³, які тепер відомі з видання *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym*. Пісні з цього друку, в тому числі й пісня до св. Василя Великого, виконувалися й пізніше в середовищі кристинопільських отців-василіян, зокрема пісні Срочинського співали хлопчики перед недільною службою в місцевому храмі в 1774 р. ще за часів його ігуменства в Кристинополі²⁴. Якщо польськомовних пісень авторства цього василіянського місіонера поки що не вдалось відшукати в пізніших рукописних чи друківаних джерелах, що може свідчити про локальне використання цих творів в Кристинополі, то пісню на честь св. Василя Великого *Соберитесь з вселення, вся твцев лики* Срочинського знали почаївські видавці,

²² Репринт нотного *Співаника 1773 р.* з джерелознавчими й музично-текстологічними коментарями до стародруку див.: *Пісні до Почаївської Богородиці*. Перевидання друку 1773 року / транскр., комент. і дослідж. Ю. Медведик; ред. і вступ Ю. Ясіновський [= Історія української музики, вип. 6: Джерела. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України]. Львів: Місіонер 2000.

²³ В. Lorens. *Bazylianie prowincji*, с. 295–296.

²⁴ Бібліотека монастиря отців-василіян у Варшаві, ф. Krystynopol, 28: «Akta Parochyi Krystynopolskiej do cerkwi Krystynopolskiej Zakonu S. Bazylego W. należącej od R. P. 1766 zaczęte», арк. 2 зв. Поп.: О. Shkurgan. *Pieśni ihumena*, с. 107–108.

і вона потрапила, щоправда анонімно, до репертуару Богогласника. Цей пісенний текст був відомий також аматорам позацерковного співу навіть в останній чверті XIX ст., про що свідчить його запис, зафіксований в рукописному співанику з 1885 р., ймовірно, створеному на Поділлі²⁵.

Приступаючи до висновків, насамперед зазначимо, що у віднайденому примірнику львівського францисканського друку *Chwała Boga Cudownego w Świątym Onufrym* тексти українських духовних пісень надруковані латинськими літерами²⁶. Опубліковані в цьому виданні пісні Срочинського підтверджують факт укладання польськомовних пісень ченцями Унійної Церкви, а також свідчать про те, що отці-василіяни розвивали практику видання духовних пісень ще до виходу у світ почаївського Богогласника. Варто наголосити, що вже на початку 70-х років XVIII ст. активізується видавнича діяльність василіянських ченців-піснетворців, зокрема, слід згадати про василіянського теолога о. Тимофія Щуровського (1740–1812), автора низки духовнопісенних текстів, створених як польською, так і церковнослов'янською мовою української редакції (транслітерованих латинкою), і надрукованих у його праці *Wzór doskonałości panieńskiej* (Почаїв 1772)²⁷.

Пісня на честь св. Василя Великого *Соберитесь з вселення, вся півцев лики* Срочинського в дотеперішній літературознавчій та музикознавчій науковій думці фігурувала як анонімна. І тільки завдяки віднайденню духовнопісенного доробку цього василіянського місіонера можна було атрибутувати цей пісенний текст Срочинському. Відтак є підстави констатувати, що ім'я о. Корнила Срочинського належить до грона знаних на сьогодні авторів духовних пісень почаївського Богогласника.

Проблема встановлення авторства богогласникових пісень залишається надалі актуальною, і, без сумніву, пошуки в цьому напрямку продовжуватимуться. Можна сподіватися, що в майбутньому вдасться виявити нові

²⁵ *Bogoglasnik: Pěśni blagovějnyja*, Bd. 2, с. 350.

²⁶ З праць Ю. Медведика відомо, що саме Львів від початку 50-х років XVIII ст. на два десятиліття став основним осередком друкування текстів українських духовних пісень, транслітерованих латинкою. Див.: Ю. Медведик. *Українська духовна пісня*, с. 121; його ж. Ю. Медведик. Українські духовні пісні у польських та польськомовних стародруках 1717–1797 років // *Ad Fontes*, с. 106–116.

²⁷ Про віднайдені в бібліотечних зібраннях Польщі примірники, в тому числі й комплектні, видання *Wzór doskonałości panieńskiej* (Почаїв 1772), а також надруковані там духовні пісні авторства о. Тимофія Щуровського див.: О. Shkurgan. *Pieśni nabożne wydane przez o. Tymoteusza Szczurowskiego w kontekście repertuaru wykonywanego w środowiskach rzymskokatolickich i unickich w Rzeczypospolitej Obojga Narodów* // *Rocznik Lituanistyczny* 1 (2015), [<http://dx.doi.org/10.12775/RL.2016.08>], с. 197–218.

джерельні матеріали та встановити імена інших, незнаних нам нині василіянських ченців – піснетворців почаївського Богогласника, творчість яких заслуговує на увагу і чекає на відкриття.

Додаток 1

*Soberytisia z wselennia, wsia piwcew lyki*²⁸

1. Soberytisia z wselennia, wsia
Piwcew lyki wo cześć Władyki
Wełykaho y sławnaho,
Poyte rawno, wsy presławno
Pisny krasny y sohlasny
W tolyki Władyki
Wasyłya deń!

Budem ymyty, czto w nem wospity
Nad wsich syły jedyn Wasyły.
Jeho diło (2) ożywyło (2).
Ciłu wselennu
Złych złymy diły umerszczwłennu.
Inok czyny (2) z ustaw wyny (2).
Izbrannyh, Nym danych
Proziabaiut, wozrastaiut
W wsey podsołnecznoy.

2. Wsia Cezaryia, Kappadokyi
Kažut strany, Nym nakazany,
Jako nrawy Jeho prawy
Wsich Pastyra od zub źwira
Izbawłenny, newreždenny
Lutaho wsiakaho
Chranymy ieste.

Ciłość cerkwy wsia, Nym yzbawysia
Heretykow złobnych iazykow
Złyi Arya (2) ot mołnyia (2).
Jeho nauki
W pekielnyia wpadaiet muki.
Do tol wira (2) wseho myra (2).
Jest w cili, po syli
Mudrowanyi, darowanyi
Wasyłyiewych.

3. Rozumom śwityt, syłoiu prityt
Cerkwy wrahom, daby jej błahom
Ne stużyły złymy diły.
Od napasty kniażey własty
Ne ustraszen, bo ukraszen
Od Ducha, do ucha
Hłaholuszczaho.
Z ruk Walentya, na Wasyłya
Trość pyszuszczza, wsia trepeszczuszczza
Wypadaiet (2) znaty daiet (2).
Že z Neba syła
W Wasyłya duszu wstupyła.
Debel w tili (2) kripok w dili [2].
Y nyszczy, bez pyszczy
Kripki wiaže syły kniaže
Wasyłyew duch.

4. O jak Jemu mnoh dar wruczaiet Boh!
Že y żyty mohł prodołżyty,
Rady wyny Jeureiny,
Daby k wiri pryszel w myri
Z druhom, z ditmy, z podrucznymy
Chrystowoy, hotowoy
Duszy ich spasty.

No kto dowliiet? da wsia wospiiet
Diła syia Wasyłyia?
Imia złato (2) srodstwo świato (2).
Anhelski nrawy
Wseho myra prechodyt sławy.
Proszu wsich was (2) usłyszit hłas [2].
Ot Nebes, tych słowes:
Stołp wysok tak že do obłak
Dosiahł Wasyłyi.

²⁸ [K. Sroczyński]. *Chwała Boga Cudownego w Świętym Onufrym*. Lwów 1773 (Бібліотека Провінції отців-бернардинів у Кракові, XVIII P 150b, арк. [C₈-D₁ зв.]).

Додаток 2

Соберитесь з вселенныя, вся пѣвцев лики²⁹

1. Соверитесь зъ вселенныя, вся
Пѣвцевъ лики во честь Владыки
Великаго и славнаго,
Пойте равно, вси преславно
Пѣсни красни и согласни
Въ толикой великій
Васіліа день.

Будемъ имѣти, что въ немъ воспѣти,
Надъ всѣхъ силы единъ Васілій.
Его дѣло (2) оживило (2).
Цѣлу вселенну
Слыхъ слыми дѣлы умерщвленну.
Инокъ чини (2) зъ уставъ вины (2).
Избранныхъ, Нимъ данныхъ
Прозябають, возрастають
Въ всей подсолнечной. (2)

2. Вся Кесарія, Каппадокія,
Скажутъ страны Нимъ наказани,
Яко нравы Его правы,
Черезъ Пастыря о(т) зѣвъ звѣря,
Избавлени, невреджени
Лютаго всякаго,
Хранимая сѣть.

Цѣлостъ церкви вся Нимъ избавися,
Еретиковъ словныхъ языковъ,
Сла Арїа (2) якъ молнія (2).
Его науки
Въ адскія низвергоша мѣки.
До толь вѣра (2) всего міра (2).
Есть цѣла, дастъ сила
Дарованій, мѣдрованій
Васіліев ыхъ. (2)

3. Разумомъ свѣтитъ, силою прѣтитъ
Церкви врагомъ, бы въ мирѣ благомъ
Не стѣжнли слыми дѣли,
О(т) напасти царской власти
Не устрашень, бо украшень
О(т) Духа до уха
Глаголющаго.

Уалентія на Васіліа
Тростъ пишуща, зъ рѣкъ трепещуща
Испадаетъ (2) знати даетъ (2).
Же зъ неба сила
Въ Васіліа дѣшѣ встѣпила.
Скѣдый тѣломъ (2) крѣпокъ дѣломъ (2).
Бысть нищій, безъ пищи,
Но үнили княжѣ силы
Предъ Васіліемъ. (2)

4. О коль Ему много даръ вручаетъ Богъ!
Же и жити моголь продолжити,
Ради вины Еуренни,
Давы къ вѣрѣ пришедъ въ мирѣ
Со чадію, челядію
Хрїстовой готовой
Церкви о(т)данный.

Но кто изочтетъ, да должно почтетъ
Васіліа дѣла велія!
Имя злато (2) сродство свято (2).
Ангелски нравы:
Всего міра преjde уставы.
Прошѣ всѣхъ васъ (2) услышѣтъ гласъ (2).
О(т) невесъ тыхъ словесъ:
Столпъ есть таковъ, же облаковъ
Досягъ, Васілій. (2).

²⁹ *Bogoglasnik: Pěsni blagogovějnyja*, Vd. 1, s. 440–443. У почаївському Богогласнику пісня Срочинського розпочинає підбірку пісень, присвячених св. Василю Великому.